

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre . . . 6 korona.
Egyre szén ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT ÉGTSZER:
pénteken és minden törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőző és követő napon.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYIALAP:
Városi nyomda.

Ide küldendők a kéziratok és előfizetési díjak.

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadóulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA.**

Reflexiók „A bizalmi nyilatkozatok” című cikkre.

— írta: **Magoss György dr.** —

»A bizalmi nyilatkozatok« cím alatt legközelebb egy cikk jelent meg e lap hasábjain, amelyből különösebben két gondolat ragadta meg figyelmemet s ejtett gondolkodói engem.

Az egyik az: vajjon helyes-e a törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé vinni a központi kormány, vagy annak egyik-másik tagja iránti bizalmi, vagy bizalmatlansági indítványokat?

A másik az: helyes-e, hogy ezen indítványok felett a bizottsági közgyűlésnek tisztviselő tagjai is szavazzanak?

Nem mindenben értek egyet a cikkíró ur fejtégetésével s minthogy önéki magának is az volt a czéja cikkének megírásával, hogy eszmecsereit provokáljon e kérdések felett, — én is papírra vetem azokat a gondolatokat, melyeket a cikk olvasása bennem támasztott, s e gondolkodás folytán em kérdések körül kialakult véleményem.

Ami az első kérdést illeti, arra nézve teljesen osztom a cikk írójának álláspontját s magam is abban a véleményben vagyok, hogy aktív kormányfőiről iránti bizalom-, vagy bizalmatlanságnívalítási indítványok tárgyalása a törvényhatóságok jogkörébe és feladatai közé nem tartozik.

Mindannyiszor, valahányszor a törvényhatóságok ilyen kérdésekkel foglalkoznak, a más buzájába vágják sarlójukat s többé kevésbé ismeretlen területen biztos iránytú nélkül bolyonganak.

A parlamentáris kormányforma mellett fentáll annak az aktív miniszternek politikai, magánjogi és büntetőjogi felelőssége. De meg vannak állapítva praeciz azok a szervek is, amelyek az egyik, vagy másik irányú felelősségre vonást gyakorlatil jogosultak s egyszersmind kötelezettek.

Itt csak a politikai felelősség és felelősségre vonásról beszélünk. S miben áll ez? Abból, hogy a képviselőházi többség bizalmát megvonja az illető miniszterrel, s ezután megbuktatja, mint ahogy tette ezt a múlt évben Khuen-Héderváry gróffal. De ez aztán a képviselőháznak olyan kizárólagos joga, hogy ebbe nem szólhat bele a törvényhozó testületnek másik része: a főrendiház sem. Ugyanígy kizárólagos joga a minisztereknek magánjogi és büntetőjogi felelősségre vonása is. Ezzel szemben még ő felsége sem élhet az abolitio litis jogával.

Ezért mondom, hogy a törvényhatóságok idegen buzába vágják sarlójukat, amikor egyik-másik miniszter iránt bizalmatlanságukat fejezik ki s ezután azt megbuktatni akarják. S azt gondolom, hogy nem tévedek abban az állításomban, hogy ez a gyakorlat a nemzeti (nép-) képviselet fogalmának feltérlesztés alapul, s jórészt a rendi képviselet reminiscenciáinak következménye. Ennek a korában, 1848-ig a megyék, a kir. városok és szabad kerületek közgyűléseiken választották az első táblához (a karok és rendek táblájához) küldendő követeiket s az azon országgyűlésen elintézés alá kerülő ügyekre vonatkozólag kötelező utasítással látták el őket. Ha olyan tárgy jött eszedig később elő, melyre utasításuk nem volt, — referáltak küldőiknek, azoknak utasításait kikérték. S ezek az utasítások kötelezők voltak a követekre nézve any-

nyira, hogy ha egyik vagy másik utasítása ellenére szavazott, a küldő megye, város vagy kerület megvonta tőle a megbízást és visszahívta. Ez annak a rendi képviseletnek jogi természetéből önként következett.

Az 1848. V. t.-cz. azonban szakított a rendi képviselet elavult intézményével s ennek helyére a nép- (nemzeti) képviseletet állította be, amely szerint minden egyes képviselő nem egy törvényhatóságnak, vagy egy választókerületnek, hanem az egész nemzethez képviseletje, helyesebben a nemzeti akaratnak kifejező szerve. Annak a 413, illetve a társországok által küldött 40-nel együtt 453 országos képviselőnek mindegyikében az egész nemzet gondolkozik és akar. S ehhez képest amíg a rendi képviselet lényegileg megkivánja, magában hordta az utasítás adás jogát és kötelezettségét, addig a nemzeti (nép-) képviselet lényege határozottan kizárja azt. Ha tehát az egyes törvényhatóságok a kormányfőiről felelősségre vonásnak kérdésében bizalom, vagy bizalmatlansági nyilatkozataik által miutegy utasítást akarnak adni a képviselőháznak, ez az eljárásuk lényegileg a népképviselet élvének a megsértése, mert a miniszterek felelősségre vonása a törvényhozó képviselőháznak szuverén joga.

Ezeknek a szem előtt tartása mellett állitom továbbá azt is, hogy az 1886. XXI. t.-cz. 2. §. c) pontjának eme kitételeiben: »országos ügyekkel is foglalkozhatnak, azokat megvitathatják, azokra nézve megállapodásaikat kifejezhetik, egymással és a kormányval közölhetik és kérvény alakjában a törvényhozás bármelyik házhoz közvetlenül fölterjeszhetik* a törvényhozás nem kívánt és nem akart élele kérdéseket a törvényhatóságok tárgyalási körébe utalni.

Az »országos ügyek* kifejezés alatt nem is érthetők politikai bizalmi, vagy bizalmatlansági nyilatkozatok, hanem csak olyan ügyek, melyek a nemzet fizikai és szellemi életnyilvánításával kapcsolatosak. Milyenek a népesedési, tehát közgazdasági, állategészségügyi, kereskedelmi, iparügyi, közlekedési, vizszbázálói stb. kérdések.

Bizony a törvényhatóságok, mint első sorban önkormányzati alakulatok, elég tennivalót találnának az önkormányzat mezején is. Volna mit seperiük a saját házuk előtt elég s ninesen arra semmi szükség, hogy más háza elé menjenek ezt végezni.

És ha már kifogástalanul ellátták az önkormányzati teendőket s az állami közigazgatásnak hozzájuk utalt részét, még mindig egy nagyon nagy terület áll rendelkezésükre — mint arra az elébb rámutattam — amely törvényes hatáskörükben hasznosan dolgozhatnak. De mert törvényes feladataikat elvégezték (?!), abból nem az következik, hogy mindjárt azt a helyet válasszák ki tevékenységi körükül, ahol az állami élet egy másik szervének joga és kötelessége munkálkodik.

Sőt még azzal sem lehet ezt kellőleg megindokolni, hogy ezen az uton a képviselőház figyelmét keltik fel, gondolkodását és akaratnyilvánítását irányítják. Mert arra az állami életben szintén megvannak a hivatott szervek és módok: a választói jog gyakorlása, a politikai egyesülések, népgyűlések és a sajátban, amelyek sokkal hivatottabb kifejezői a közvéleménynek, mint a törvényhatóságoknak (a cikkíró által találoán festett) nagyon is problematikus értékű bizalmi, vagy bizalmatlansági nyilatkozatai.

De ezekről az általánosságban tartott fejtegetésekről a saját helyi viszonyaink és körülményeinkre térve át, azt mondom, hogy még akkor is lehetőleg mellőznünk kellene az ilyen kérdéseknek a bizottsági közgyűlés elé hurcolását, ha a törvény egycsenessen utasítana is bennünket, hogy azokkal foglalkozunk.

Évek óta fájdalmasan szemlélem, hogy önkormányzati ügyeink tárgyalását a pártpolitikai szenvedélyek uralkítják. S itt ne álljon elő mentegetőzéssel egyik politikai párt sem. Peccatur intra et extra! Bizalmatlanság, türelmetlenség a másik iránt, prognosztikonja egyiknek épen úgy, mint a másiknak.

Es ennek első sorban a tanács, másodsorban önkormányzati ügyeink az áldozata.

Ha politikai vonatkozást lehet kihámozni valamely kérdésből, — pedig, ha épen azt akarjuk, melyiköt nem lehet? — a pártok első sorban is azt vizsgálják: mely irány felé hajlik a tanács javaslat? S vagy az egyik, vagy a másik politikai párt szerint el akarja árulni a hazát, amit pedig hagyani nem szabad. Alig van nálunk közgyűlés, melyen mi a hazá megmentésével ne foglalkoznánk vagy egy, vagy más formában. S ez oly módon történik, hogy első sorban a tanács ambíciója törik le, munkakedve zsigbad el, má-odsorban pedig a csendesebb, nyugodtabb véralkatú bizottsági tagok maradnak távol a közgyűlési teremből, aminek aztán a közgyűly adja meg az árát.

Példákat tudnék felhozni arra, hogy az ilyen pártpolitikai versengésekéből nemcsak indirekt, hanem effektív kárai származtak városunknak. Azonban felek, hogy már így is terjedelmesebb lett lez a czíki, mint amilyennek lennie kelene.

A feltett első kérdés tehát véleményem az, hogy a politikai bizalmi, vagy bizalmatlansági indítványok tárgyalását sem a parlamentarizmus alapelvei, sem az 1886. XXI. t.-cz. 2. szakasza, sem a város jól felgörgött érdeke figyelembe tartása mellett a bizottsági közgyűlés elé vinni nem szabad.

De ha mégis jog és szükség nélkül oda vitetnek, arra az esetre már azt tartom, hogy a bizottsági közgyűlésnek tisztviselő tagjai se jelnek véleménynyilvánítási jogokkal és kötelezettséggel. Egyenesen megállónak tartanám a tisztviselőre nevez, ha saját személyes ügyen kívül bármely közgyűlési elé vitt más kérdésben megfosztanék vélemény- és akaratnyilvánítás-jogának gyakorlásától. Azt, hogy eféle kérdésekben ne tudna magának véleményét és meggyőződését alkotni, arról a tisztviselőről feltetni nem szabad. Az pedig, hogy amaga béss meggyőződésének szabadon kifejezést adhasson, minden magyar állampolgárnak, tehát annak a köztisztviselőnek is, őseinek vére hullásával bőven és sokszor megpecsételt szent joga. Gondoljunk csak a bezci, lincai, nikolsburgi békekövetések megjelzőt: harczokra s az 1848-iki törvényhozásí vagy alkotások erényességéért folytatott gízai nemzeti küzdelemre. Mind, de mind főleg a lelkiismereti, a meggyőződés nyilvánításának szabadságáért folytak le azok!

S csak paráz-hipokrizist — ami egész válnomat undorral tölti el, — látok abban, ha az a köztisztviselő véleményének, meggyőződésének kinyilatkoztatásával akár felülről, akár alulról megtanadásnak, zaklatásnak teszi ki magát azok részéről, akik egyformán a lelkiismereti, vélemény- és meggyőződésnyilvánítási szabadság szent jogát hordják folytonosan az ajkukon.

Nem a tisztviselőt kell tehát elvenni a vélemény- és akaratnyilvánítási jogot, hanem azoknak kell főlemelkedni a lelkiismereti szabadságot biztosító magasztos emberi jog tisztelére, akiknek módjukban áll azt a tisztviselőt véleményének nyilvánításáért esetleg anyagi vagy erkölcsi hátrányokkal sújtani. Szóval: tiszteljék egymás véleményét s ha már ezt a szegény hazát mulhatatlanul meg kell közgyűléseinken menteni, legyenek meggyőződve arról, hogy ezt egyikük épen annyira akarja, mint a másik. Vegyen állandó szállást lelkiünkben a szeretet, türelem és a beke, amikkel tizenkilenc századdal ezelőtt épen ezen a héten ajándékozott meg a megnyugvást kétségbeesetten kereső emberiség!

A czákiró ural tehát nem értek egyet abban, hogy az eféle bizalmi vagy bizalmatlansági nyilatkozatok felett a tisztviselő közgyűlési tagok szavazati jogot ne gyakorolhassanak, — ellenben a másik kérdésben elfoglalt álláspontját nemcsak teljesen osztom, sőt tovább megyek, mint ő s nyíltan kimondom,

dom, hogy az én véleményem és meggyőződésem szerint városunk érdekeire s közgyűlének intézésére hátrányos befolyást gyakorol az is, ha közgyűléseinken nem bizalmi, vagy bizalmatlansági nyilatkozatokkal, hanem egyáltalán országos napi politikai kérdésekkel foglalkozunk. Mert ezeket a tárgyalásokat már sohasem a higgadt megfontolás és tárgyilagosság, hanem a politikai pártszenvédeley urálja és vezeti, s ezt akaratlanul is átvisszük a saját helyi ügyeink tárgyalásába is.

A Hannoveri Gázkongresszus és utazóser Németségországban 1904. évben.

(Folyt. és vége.)

Vizont a Humphrey—Glasgow fele rendszer legerjedtebbnek és legbiztosabb üzeműnek látszik. Tavaly telekben a st-gallen volt alkalman megfigyelni az e rendszerű kőszén közül, az idő pedig az épülőfélben lévő bécsit és e telepek mindenütt átköszdőt elhelyezését, könnyű kezelésk és javíthatóságuk és cészseri káoszálhatóság által tűnnek ki. Aránylag kevésbé iskolázott munkás is kezelheti, kevés tüzelő anyagot fogyaszt és magas fokú káoszálását adja a kőszén, 100 kg. kőszén 160 m³ vizgázat is kaphatunk. Ez a rendszer e idő szerint kizárólag olajcarburatóval van összekötve. Ennek előnye az, hogy a vizgáz csaknem teljesen kőszénig természetűvé lesz, amennyiben 12—14 Hefner gyertyafény és 4800—4900 calóriáig hozható, ami már a kőszénigázhoz áll közel. Ebből vizont az következik, hogy nagy mennyiségben egész 50%-ig, sőt azonban felül is keverhető a kőszénigázhoz.

Azonban mindjárt az előnyében van a hibája is, mert a carburálás, — mint tavalyi jelentésben részletesebben kimutattam — drága. A termelt vizgáz nemcsak tulajdonságára, hanem árára is igen megközelíti a kőszénigáz, holott mindinkább bizonyos lesz, hogy a költséges pótlék nélküli is alkalmas lesz a vizgáz az általános használatra.

A Delwicz—Fleischer-fele rendszer főképp az autocarburálásra támaszkodik, ahol a nyers vizgáz a retorta hűtőjén bevezetve, a fejlődő kőszénigázzal összekeverve, abból több olyan alkotórész felvesz és hasznosít, melyek különben naphtalin, grafit és kátrány alakjában rakodnának le. Ezáltal a vizgáz fény ereje és calorikus értéke és általában használhatósága emelkedik. Ha netalán különleges viszonyok további fokozást kívánának, benzoll carburálják a keveréket.

Az elv — a benzol carburálású eltekintve — igen szép. Nekem is tetszik és másoknak is tetszik; sajnos, a technikai felület lényegesen mögötte áll a Pintschekének. A szerkezetek bonyolódottabbak és tanulmányoztatni igényelnek. Csekély előrés mellett is egyenetlenségnek állanak be a termelőben és a gáz változó minőségű lesz.

Gyakori a gyártási vezetékek eltömődése, amennyiben a generátorokból apró pírész szemeket ragad fel a légáramlat és a condensátor beömlő szeleplénel lerakja. Néha a már felvett grafit molekulák újra lecsapódnak és pedig némelykor igen alkalmas helyeken. Ha pedig a benzol carburálás a viszonyok folytán szükségessé válik, akkor már inkább választanám az olajat, mert az olajgázok sokkal konstansabban termeszetik a benzoligázknél és a hálózatban nem válnak ki oly hamar.

A Delwicz—Fleischer rendszerű telepek közül alkalman volt megfigyelni a dortmundi és ludwigshafeni telekűkés közben és a nürnbergi tatarozás és ártépis által. Dortmund 150,000 lakosú város Westfaliában. 1903. évi összes gázfogyvasztása ca. 7,800,000 m³ volt. Legnagyobb napi termelés ca. 30,000 m³ tiszta kőszénigáz, amiből 15—22% vizgáz adatik. A vizgáz a retortákban megy át, de a keverék gázhoz a főcsőnél minden m³ 12—15 grm benzol adatik (megfelel 75—90 grammnak 1 köbméter tiszta vizgázra). A végűgék gázminősége így igen jó, fényereje 14 HK felett van, calorikus értéke 5000—5100. Száz kg. pírészről 150—160 m³ vizgázot nyernek, mivel azonban a vizgáz előállítására elhasznált anyag nincs bezáramlva, ennek figyelembevétele mellett a káoszálás 140 m³-re tehető.

Leginkább arra panaszkodott az izemzetű mérnök, hogy a reortákba vezető beömlő szelep belső nyílása grafitall eltömődik és emiatt minden charge előtt át kell dőlni, ami nem valami kellemes munka és a retorta lehűléssel jár. Továbbá, hogy a vizgáz csak az 1-6 felőra végétől a 3 ik felőra végűg bocsáthatjuk az egyes charge alatt a reortába, mert különben a fejlődő gáz nem egyenetlen minőségű.

Emutették továbbá, hogy a világiást illetleg nem volt panasz a kőszénigáz körében, ellenben egyes helyeken a motoroknál és fűtőkészlekeknel mutatóköt kisebb üzemzavarok, melyek azonban a beömlő szelepek átalakításával kiküszöbölhetők.

Ludwigshafen a Rajna mellett 65,000 lakosu gyárváros 1902 ik évben 3.152,000 m³ gázfogyasztással; legnagyobb napi termelés 15,540 m³.

A vízgáz telepet 1902/3-ban állították fel és pedig 1 generátort 150—200 m³ és kettőt 500—600 m³ óránkénti termelőképeségre. A szükséges vízgáz használat előtt 300 kcal felhevítetik, ami nézetem szerint igen helyes eljárás, mert az izzó cox oszlop a generatorban nem fejezt el oly hamar széndioxidot.

Ludwigshafen autocarburlást alkalmaz, de tettek próbát minden-nemü carburlálás mellőzésével tiszta (kék) vízgázzal is. Ha csak kék vízgáz kerül a köszéngázhoz, akkor a keverék 4700—4800 cal. lett 10—15%_o arány mellett, ez a főzőknél és motoroknál nem volt egészen megfelelő, ezért inkább az autocarburlatio mellett maradtak. Képesek voltak egész 45%_o-ig menni el a keverékkel és állítógáz még mindig volt 5100 caloria a hőérték. Az Auer-égők ugyan 110 liter helyett 115 literet fogyasztottak óránként, de fényerejük is emelkedett 4—5 HK-t a köszéngázhoz képest. A motoroknál a keverő szelepet át kellett állítani kevesebb levegőre, a főzőknél a beömlő nyílás felé hasonló czéblő rézkarikat huztak.

Először a dortmundi gyártól, itt a charge után már 5 percczel megindítja az agyagá bomlást, mely egyébként szintén a 3-ik félóra végéig tart. En ez agyagáson tartom, mert a charge elején a retorta anélkül is erősen lehűl és az aránylag hideg nyers vízgáz még alább szállítja a hőmérsékletet. Ez lassu destillátiónál és erős naphtalin képződést okozhat. Azt hiszem ez az oka, hogy vízszintes és aránylag nem nagy retorták dacára 5 óráig hagyják bent a szentet és mégis csak 29 m³ érnek el 100 kg. angol szén után. Panaszokdottak naphtalin dugulásokról a városi vezetékben, ami ellen m³-enként 2 gramm benzol hozzákeverése vált szükségessé. Ez is megerősíti fenti gyanumat, de ök nem hitték.

Náluk is gyakori, illetőleg állandó a vízgáz bomlásztó szelep elduglása grafitnál és az itt minden charge után tisztítani kell. Különösen figyelmeztettek, hogy a vízgáz hozzákeverésének arányában a Helk-féle léghétfűvő készülék működését korlátozni, eselleg beshűtteni kell. Egyébként az előállítási költséggel nagyon meg voltak elégedve: 1 m³ vízgáz állítógáz összevissza csak 2 pfeningbe (2-35 fillérbe) kerülne, igaz, hogy a széneműnek igen olcsók. 100 kg. gázzsén a gyárban 19 pfening (223 fillér), nálunk 300 fillér. A benzol mászása 18.50 márká. A coxot most waggonoknál 150 M.-ért adják és 100 kg. cox 140 m³ vízgázt ad.

Nürnberg 270,000 lakosa van, gázfogyasztása 16,000,000 m³, maximális napi szükséglet 70,000 m³. A vízgáz telep 1900-ban épült, mikor a gyárgáz hirtelen elérte végső termelő képességét és a tervezett új gyárgázra csak évek múlva lehetett számítani (tényleg csak az ószel lesz ké). Annak dacára, hogy Delwick—Fleischer fel, az autocarburlatiót számítót a berendezés, tényleg még sem használták eddig az öncarburlást, hanem vagy kék vízgázt, vagy még inkább benzollal gázdított gázt gyártottak és pedig egy m³ vízgázhoz 80—100 gramm benzol járult, ami 20%_o-os kevereknél 1 m³-re 15—20 gramm (ugyanannyi mint Dortmundban). Keros befolyását a vízgáznak sem a lámpáknál, sem a főzőknél, és a motoroknál nem tapasztalták. A telep épen utépítés alatt volt, amennyiben a régi — a város besejében levő — gyárgyárból az elébb említett új gyárgáz telepre vitették át. Alkalmam volt tehát szerelés közben is megtekinteni. Panaszokdottak egyes könyökös és szelepházak eltomlásáról és a generatorból nagy mennyiségű kisdort coxtörlemek káros hatásáról. Továbbá egyes szerkezeti részek nyugtalan és zajos működéséről. Hát nem is igen értettem az egész dolgot. Ha már nem a Humphrey—Glasgow módszert használják, akkor miért mellőzik a másik rendszer fő előnyét, az autocarburlatiót. Ugy látszik, a nagy gyárak sem mindig járnak a leghelyesebb utakon. Ennek a felémás üzemnek az eredménye, hogy pénzügyileg a nürnbergi vízgáztelep nem valami fényes, illetőleg a vízgáz csaknem annyiba kerül, mint a köszéngáz. Csak azt a nagy előny emlegetik, hogy szűk helyen nagy munkabírásu telepet tudtak felállítani és hogy a szünetelésben levő vízgáz generator 1 1/2 óra alatt teljes működésbe hozható. Ez tényleg óriási előnye minden vízgáz telepnek, mert hirteleni gázsűkséglelet is ki lehet vele elégíteni. A köszéngáz kemeence legalább 48 óráig igényel a működésé hozatára. Végül még megemlítem, hogy e télen már a nürnbergiek is próbát tesznek az autocarburlatióval.

Összevetve a látottakkal a hallottakkal és olvasottakkal, azt hiszem, a legczélsezeribb vízgáztelep az lesz, amely a Humphrey—Glasgow-rendszer szerint, de autocarburlatióhoz alkalmazva fog épülni és ez, azt hiszem, fog is sikerülni, a Pintsch-gáz az új bécsi telepen szándékozik a télen megpróbálni.

A másik még megoldandó feladat pedig az lenne, hogy kisebb generator egységeket construálnának, mert most a legkisebbek órán-

ként 200—250 m³-t, azaz 24 óránként circa 5000 m³-t termelnek; hogy tehát a gazdaságos teljes üzem be legyen tartható, ahhoz — ha 20—25%_o-ot nem akarunk a keverékben túllépni — legalább 20—25,000 m³-t termelő gyárgáz kell. Más szóval Debreczenben most olyan generator lenne jó, amely csak 80—100 m³-t adna óránként. Ilyen irányban egynehány irányadó szakfőúrval beszélgettem is. Mert — lehet, hogy csalódóm — de úgy látszik, mintha szivesen megkérdeznék némely esetekben a véleményemet.

Már most térjünk vissza a köszéngázra; lássuk, mi új történt a múlt év óta.

Általában nagy és rohamos emelkedés mutatkozik az összes gyárak üzemében, ami egyebek között a cox-termelésnek nagy szaporodását is eredményezte. Mivel ép ez évben a szénbányák is igen erősen rávetették magukat arra, hogy porzenyűköt coxot gyártsanak, a cox üzlet rendkívül válságos állapotba jutott és a vízgáztelepek szor rapada mellett sem tudom, hamar fog-e a javulás beállni. Mindenütt óriási pirszén-készleteket láttam, úgy, hogy a miénk még arányosan is előírul. A bécsi gyárgázom több mint féltévi termése hever az udvaron, körülbeül 8000 waggon, anny, amennyit a debreczeni gyár 40 év óta nem állított elő. A lipcei gyár egész Ausztriába és Bajországra kénytelen ajánatot tenni és a svájci gyárak panaszokdottak a német verseny ellen. Általában a cox 20%_o-al sokkal drágább lenni, mint a legjobb gázzsén, most általában 20%_o-al olcsóbb, ami e fontos czikknél 40%_o veszteséget jelent, holott az ilyes úr nem való az ily magas száraléku veszteségre.

Emlenim mind nagyobb mértányásban részéül az eddig elhunajgott ammoniak-ipar és komolyan foglalkozniunk kell az eszmével, hogy ezt is kihazsnáljuk. A tisztító masszra és a grafit most nem keresett úr, de azt hiszem hamar rá fog kerülni a sor.

A gyárgázak is követik a többi iparágakat abban, hogy a kézi erő helyett mindinkább a géperőt és az automatikus berendezéseket hozzák be. A gyárgázárak egy teljesen kifejlesztett konstrukción hozott létre ez a törekvés. Nevezetesen az új gyárak részatos retortás kemeencekkel (Coze-rendszert) épülnek. Ezeknél a retorta megtöltés a kemeence hátulján emelti magasságban történik. E végböl magasan elhelyezett szántartályok építettek, automatikus elevatorokkal, szénosztályozókkal és törökök. Másrészt a coxot gépek tavolították el, oltják be és vizsik el. Bár ezen berendezések igen drágák és igen költséges a fenntartásuk is, bizonyos nagyságu produkciónál — a tapasztalat szerint évi 6 millió m³-en felül — mégis kifizetik magukat. Ezt eddig is tudtuk. De most sajnálatos nagyzási hőbort kezd kitörni a kisebb gyárak között is, és annak dacára, hogy minden valóméi való szakember helyteleníti, 1—2 millió m³-es gyárgázárak egyre-másra rendezkednek be nagy költségu Coze-kemeencekkel és szénellevatorokkal. Egyes gyárigazgatók nagyravágása ennek az oka, kik elefejtik, hogy a gyárgáz nem az igazgató tekintélyének emelése végett létesült, hanem a tulajdonos és a közönség czéljaira. Több kisebb gyárról volt alkalmam a kongresszuson ijesmet hallani megfelelő kommentárok kíséretében, sőt magam is láttam, hogy kilindók a neuen-ábrai gyárgáz (évi termelés 300,000 m³) a nem neki való komplikált kemeencekkel és gépekkel. Ellenben láttam azt is, hogy a lipcei gyár, egyik legnagyobb telep 25—30 millió m³ évi termelés-sel, gyönyörűen és tisztán dolgozok vízszintes retortákkal és kézi erővel. Világért sem akarom kisebíteni az újabb vívmányokat, de épen nagyon meg kell fontalni, hogy mit és hol alkalmazunk belöük.

Még egy másik esőrángu nagy gyárak láttam vízszintes retortákkal, ez a hannoveri, 24 millió m³ terméssel. Itt azonban természetes oka van annak, hogy a költséges utjásoztól tartózkodnak. Ez a gyár mely első a kontinensen, amennyiben 1825-ben létesült, a város tulajdonába fog átmenni 1926-ban. Igen láttam egynehány igen drága és haszontalan elektromos hajtásu cox kihzó gépet is. Leírása nehéz lenne, csak azt emítem meg, hogy ép jelenlétkünkben rongált meg egy kemeencét, azután beleszorult a karja a retortába és miután az elektro. mo berendezése az erőteljes áramtól egész összeesett, huzta vissza nagynehezen vagy 20 munkás. A másik batteriánál azalatt egynehány munkás egész csendben élvezte a munkát kézi erővel.

De erről nem szabad ezt a kitűnően igazgatótt gyárat megítélni. Van ott utazóni való is elég: pl. remekül szervezett városi üzlet kisebb-szerű lámpagyárral öszoektív. Nagyszabásu lámpaköleszőnő üzlet, ami a fogszástig igen előmozdítja. Csak hogy a mi közönségünk elszörnyedne, ha neki is 2%_o-ot kellene fizetni havonként, azaz 24%_o-ot évenként a köleszőnőzt objektum értéke után, mint ahogy a hannoveri tavak-rekos német megfizeti. Itt 12-öt is sokálnak. Igen szépen van berendezve a gyárgáz chemiai laboratoriuma. Erre az Imperial Gas Association mindig nagy súlyt fektet. Ezen a téren azonban nekünk nincs okunk szégyenkezni, mert utazásom folyamán csak megerősödött bennem a tudat, hogy a gázviszálgatók terén igen sok nagygyárnak előtte vagyunk. Csak egy calszimeterre lenne még szükségünk, hogy a gáz hőértékét is

meg lehessen határozni. Látjuk, hogy ez most, már a legfontosabb. Ez az év már igénybe van ilyes tekintetben vége eléggé az új phiometer által, mely 500 körül mind többé került, de talán 1905-ben K. Kiss József tanár ural megpróbálunk valamit jó készülék kikeresni.

Ha már a hannoveri ügyekről vagyunk, kitérek a vízvezetékre is, mert azt is megfigyeltem mindenfelé most is, máskor is. Hannover a légszűrésesebb városok egyike, csak 15% halálzási számmal, pedig nagy város, 270,000 lakóval és épen olyan lapos homokos vidéken fekszik, mint Debreczen. Csak hogy Hannoverben kitűnő víz van és bőven bírnak vele. A homok dacára sehol sincs por, ellenben felséges kertek, pázsitok, fák minden felé. Gyönyörűség nézni. Folyóvíz nem lévén, kutakból szivattyúzzák a vizet, naponta közpértékben 20,000 m³. Ezért még nem említettem volna fel a dolgot, mert ez mindennapi jelenség, hanem a hannoveri talajviz nagyon megegyezik a debreczenivel abban, hogy szintén van izú. És először volt alkalmam látni „vastalantó telepet” „Eut eisenausng Anlage”, ami csak pár év óta létező technikai vívmány a vízszolgáltatás terén. A víz vas üstök sorozatán megy át, melyek alján laza tömeg van és ezen át bonyolító levegő nyomatik a vizen keresztül. Ezáltal a víz vastartalma oxidálódás útján lecsapódik, úgy, hogy az ismert kellemetlen mellékzít teljesen elvész.

Azonban folytatva a légszűrés gyárakat látogattam meg, mint Mannheimi, maizni és nürnbergi gyárakat látogattam meg, mint amilyeneket egy vagy más okból különösen megemlézőnek találtam. A neuen áhríkból negatív érdekességet bírt, mint már fentebb említettem is. A Mannheimi 2 év előtt nyílt meg (a régi is meg van még) évi hat millió m³ termelésre, úgy azonban, hogy az épületek már kétszer ily nagy produkcióhoz épültek. Különösen érdekes a szénzállítási berendezés. Egyik oldalán a Neckar—Rajnai összekötő esztoraa, másik oldalán a vasut határolja és a szén a hajóbul, vagy vasúti kocsiból közvetlen elevatorokkal vitetik a raktárakba. Persze inkább csak a hajókból, mert a vízi út nagy léteződés és Mannheimben az angol szén $\frac{1}{4}$ al olcsóbb, mint nálunk a szielenzi, pedig két anyai utat tesz meg, csak hogy vizen viz eleveben.

Továbbá kitűnő munkás védelmi berendezéseket láttam, fürdő és mosó szobát, ruhamosó helyiséget, egy orvosi szobát első segély nyújtáshoz. Továbbá írás szép hivatalos helyiségeket és lakásokat, mind kert közepén. Ugyanezen viszonyok voltak Mainzban és az ujonnan épülő nürnbergi gyárban. Mindenütt tulajdonos menő kényelem. Igaz, hogy a gyárak újak és gazdag városok tulajdonosai képezik.

Jelentem már nagyon hosszúra nyúlt, nem akarom tehát a láttakat bővebben részletezni, mert végre is igen sok dolog van, ami most fel sem tűnik, vagy talán el is felejtettem, de azért átadok körülmények között eszembe juthat a lényege és hasznát vehetjük. Egyik gyárban vízszintes retortás kemencézt építettek át és 3 gyám boltívet alkalmaztak a homlok és hátfal között. Mi csak kétfőt csináltak mindig az eredeti augsburgi tervek értelmében. Többeket megkérdeztem azután és állítoék tényleg ajánlották is, hogy hármat építessek, mert ez által állítoék tovább tartanak a retorták. A dolog valószínűsíti látszik, kérdés azonban, nem szennved-e a kemence hűvása és ezáltal a desztilláció. Most mindenesetre próbát teszek. A fl. sz. kemencézt ép hazajövetélem után kezdők átépíteni és kísérledekpen 3 gyámíval.

Vízszint el is vittem egyik-másik gyár részére valamit újat, igaz — elismerem — eredetileg Roth ur eszméjét. Legtöbb gyár egy-egy kemencének összes retortáit egyszerre tölteti meg. Mások egyszer a jobb oldali, mászor a baloldali retortákat. Mi azonban 3 részre osztjuk be: alsó, középső és felső retorta csoportra. Ez egy részt kizárja a tévedést, más részt egyenletesebb elosztást és egyenletesebb kemence hőmérséklet eredményre, mint a másik két módszer. És ha lényegtelenné látszik is, úgy látszik, mégis jó az eredményre, mert nem kisebb ember, mint a bécsi gázugyár új műszaki igazgatója Walther Ferencz jelentette ki, hogy haladéktalanul próbát tesz és ezen módra tér át. Bizony csodálom, hogy eddig is nem volt általános. A fl. sz. kemence előtt is újság volt, akik szintén helyesnek találták.

De már mégis ideje lesz befejezni a jelentést. Még csak egy pár statisztikai adatot akarok közölni. Újabb időben nevezetesen egytémelyő új nyilatkozatot hallottunk, hogy a légszűrés drága Debreczenben és ideje lenne leszállítani az árat. Azt ugyan nem állítoék, hogy a nyilatkozatok autentikusok helyről eredtek volna, mert az illetők egyáltalában nem is tettek határozott indítványt és nem is néztek utána, hogy csakugyan drága e nálunk a gáz, de figyelmen kívül hagyni az ily jelenséget nem szabad.

Abszolút mérték felállítását a légszűrés árára természetesen nem lehet, hanem olcsó, ha a hasonló viszonyok mellett érvényes átlagos árnál olcsóbb, és drága, ha ennél az átlagnál drágább. En tehát a gáz egytel hivatalos kimutatásából összeállítottam több hazai és külföldi város légszűrés árait és hogy itéletünk helyesebb lehessen, kitüntettem a

befolyással bíró mellék körülményeket is, a gáztermelés nagyságát és a szén árát, mert ezek rendkívül lényegesek.

A város neve	évi termelés m ³	100 kg. a gáz ára fill.		Tulajdonos
		szén ára fillér	világi- ipari gáz ára fillér	
Budapest	43,000,000	240	20 14	társulat
Debreczen	1,200,000	310	24 16	város
Pozsony	2,000,000	195	26 22	város
Szeged	1,800,000	270	24 16	társulat
Arad	800,000	330	32 24	társulat
Kolozsvár	1,000,000	330	32 —	társulat
Nagyvárad	750,000	315	32 24	társulat
Bécs	120,000,000	190	20 14	város
Zürich	16,000,000	195	24 16	város
Stockholm	28,000,000	—	24 16 8	város
Mannheim	10,000,000	223	21 6 16 8	város
St.-Gallen (Svájcz)	4,100,000	260	27 —	város
Ludwigshafen	3,200,000	223	19 6 16	társulat
Aschaffenburg	1,100,000	—	26 4 15 6	város
Coburg	970,000	235	23 6 18	város
Offenburg	840,000	228	24 16 8	város
Olmütz	730,000	170	28 20	város
Genf (Svájcz)	8,500,000	—	21 6 21 6	társulat
Marburg	1,200,000	—	24 16 8	város

A gázgyelet kimutatásában szereplő többi gázugyár többnyire kis gyárak magas, 30—40 filleres gázárakkal.

Ez a kimutatás magában is megegyezik azt az állítást, hogy a debreczeni árat magasnak lennének. Tényleg a legolcsóbbnyak közé tartoznak még a külföldi nagy városokhoz hasonlóan is és Magyarország vidéki városai közül csak Szeged állítoék mellé, hol azonban a gázszállítás sokkal nagyobb, a szén sokkal olcsóbb és a gázoráber, valamint a kezelés ára is magasabb, mint nálunk. Határozottan állítoék, hogy legolcsóbb a gáz Debreczenben a vidéki városok között, sőt aránylag Budapestet sem véve ki.

Ily körülmények között a város joggal kívánhatja a jelenlegi árat fenntartását. Ezáltal nem adóztatja meg a fogyasztót, mint ahogy e szép frázist hangoztatják, hanem nagyon is jutányos árat mellett a közöcs-lokra is megtakarít jelentékeny összeget. Épen ellenkezéleg, ha a város az áratok már most minden más város árai alá süllyesztene, ezzel az egész polgárság rovására szembünczölve részesítené a gázszolgáltatást. Mindenesetre csejára legyen a városnak az olcsó gáz szolgáltatás, de az árszökkenés csak indokolt esetben történjék. En ilyen indokokkal azt tartom, ha például már ki lesz fejlesztve teljesen a világítás és annak ára is ki lesz fizetve; ha a gáz előállítás technikaijában olyan változás állna be, mely az előállítás költségeit lényegesen leszállítaná, vagy ha más magyar városok olcsóbbá tennék a világítást, mint a miénk. De csak úgy vaktában, minden igaz ok nélkül leszállítani az áratok megsemm lenne tanácsos. Újját vágnának minden reménynek, hogy valaha ez intézményt fejleszthetjük és elég lenne a szén árának lényegesen árcsökkenése, hogy súlyos deficitiát essünk. Gondoljuk meg, hogy ha a gyár társulatnak képezne vagyonát, érvetkedne át ki lenne zárva, hogy a közöcsre árszállítást követelhesen, fekézzük tehát az önérdék rugóit a saját városunk szemből is, ahol a nyereség nem idegen zsebbe vándorol, hanem kerülő úton megint a közöcsre száll vissza.

Debreczeni Jenő.

Hirek.

— **Olvasóinknak, lapunk munkatársainak és mindazoknak, kik munkánkat érdeklődéssel kísérik, boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.**

§ Eskütétel. **Budaházy Jenő** közigazgatási gyakorlók a héten tette le hivatalos esküjét.

* **A Csokonai-kör ünnepe.** A Csokonai-kör januári ünnepe iránt nagy érdeklődés mutatkozik az egész országban. A tudományos és művészeti körök megjelenőket megígérték, Csokonai emlékének eljön áldozni a kultuszminiszter és mindazok, kik csodálók a korán elhunyt költőnek. A Csokonai-kör elnöksége fardhatatlan buzgalommal d lgozik az ünnepek sikerén és bizottságai szintén serényen működnek az elnökséggel karöltve, a rendezés sokoldalú munkájában.

* **A városi népkönyha.** A városi tanács a népkönyha helyéül az éven a Darabos-utca 46. számú hazat jelölte ki. A vezetést ez időben is a jótékony nögyélet vállalta el. A nép-

konyha folyó hó 22-dikén délben nyílt meg, mely alkalommal a városi tanácsot **Oláh Károly** tanácsnok, a jótékony nőegyletet pedig **Veressné Szahmáry Teréz** elnök képviselték. A megnyitó beszédet Oláh Károly tanácsnok tartotta, ékes szavakkban emlékezve meg a népkönyha áldásos voltáról és a nőegylet buzgósgáról, majd **Koncz Akos**, nőegyleti titkár köszönte meg a városi tanács atyai gondoskodását. A szeretet asztalának megterítésénél nagyszámu közönség volt jelen.

+ **Meghívó.** A magyar szent korona országai vöröskereszt egylete debreczeni fiókja 1905. évi január 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza kistanácstermében közgyűlést tart. Tárgyak: pénztárnok választása és a választmányi kiegészítése. Debreczen, 1904. évi december 18. V. Szabó Jánosné, elnök. Simonffy Imre, kir. tanácsos, elnök.

(*) **Két kalendárium.** Két kalendárium jelent meg a napokban városunkban: a Debreczeni Képes Kalendárium és a Debreczeni Független Újság Nagy Képes Kalendárium. Az első **Vecsey Imre** főjegyző, az utóbbit **ifj. Mörice Pál**, a kiváló és minden ízében magyar író szerkesztette. Mindkét naptár gazdag és értekes, és érdekes tartalommal jelent meg és épen azért mindkét érdemes munkát egyenlő szeretettel ajánljuk olvasóink figyelmébe.

[*] **Karácsonyfa-ünnep a tanítói árvaházban.** Az Országos Tanítói Árvaház e hó 24-én, délután 3 órakor tartja meg az északi pavillonban **karácsonyfa ünnepélyt.**

+ **Meghívó.** A magyar szent korona országai vöröskereszt egylete városi választmánya 1905. évi január 8-án, kedden délután 3 órakor a városháza kistanácstermében ülést tart.

— **Értesítés.** A VIII. állategészségügyi körzetben fellépett ragadós száj- és körömfájás megszűnven, értesítjük mindazokat, akik sertéseket adnak, vagy vesznek, hogy a **folyó hó 27-diki** sertésvásár a rendes helyen, a vágóhid előtt levő térségen lesz megtartva.

— **Az O. M. K. E.** Az országos magyar kereskedelmi egyesület hivatalos közlönye bő tartalommal jelent meg. A lap főszerkesztője Lévy Béla dr. a OMKE ügyvezető titkára, felelős szerkesztő Goda Géza az OMKE szerkesztő titkára. A lap minden hó 10-én és 25-én jelenik meg. Az 1. füzet tartalma ez: A magyar kereskedőkhoz. — A takarmányszállítás díjkezdvevény ügye. — Küzdjünk gazdasági önállóságunkért. — Rozsdás fegyverek. — A malmok üzemburukciója. — Az igazság felé. — Nemes Almássy István. — Kereskedőink társadalmi helyzete. A füzet végén sok érdekes egyéb közlemény van. Melegen ajánljuk ezen közhazsnu folyóiratot olvasóink figyelmébe.

TÓTH BÉLA

== gyógyszer-tára és illatszert-raktárában ==

gyógyszerészi különlegességek

== és illatszerek ==

a legnagyobb választékban kaphatók.

== Eredeti francia és angol gyártmányok. ==

Angol plaidek és takarók, svéd bőrkabátok
Borsos Katánál.

TESCH JÓZSEF hentes- és csemege-üzlete.

Ajánlja a közelgő ünnepekre kitűnően páczolt sonkáit, a felvágottak minden nemét, minden nap friss virsli, friss- és füstölt kolbászt, véres, májas- és tífós hurkákat; továbbá zsír, fehér sózott, sózatlan- és paprikás szalonnát.

== Gyenge malaczkok. ==

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr Ufalussy-ház.
Angol női bluzsokat, férfi fehérneműket és kelenyégeket mérték szerint a legszebb kivitelben készit.

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a kiskereskedő és ismét elárusítókat, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

nagybani fűszer- és liszt-raktárt

rendeztem be. Teljes igyekezetem és törekvéssel oda fogok hatni, hogy t. vevőimnek a legolcsóbb árakban szolgálhassak.

Hogy ezt teljesíthessem, csak udvari raktárhelyiségeket tartok, így a nagy üzleti bér, berendezés és szemlélyeti bér kiadásokat megtakarítom, árúimat tehát a legolcsóbbban beosáthatom a t. vevőim rendelkezésére.

Megnyertem továbbá a hirnevó gyárvári Adria malom kizárólagos liszt elárústitását eredeti árakban és abból állandóan nagy raktárt tartok.

Raktáraim megtekintését és szives pártolást kérve

teljes tisztelettel

Friedman Lipót,

Hatvan-utca 35., az udvarban.

Pontos és szofid kiszolgálás. Tessed meggyőződést szerezni.

Legszebb férfi-divat ujdonságok.

Kalapok. Czilinderek.

Kitűnő szabásu fehérneműek. Elegáns nyakkendők. Sapkák.

Kesztyűk és Harisnyák feltűnő olcsó árban

FEKETE JAKAB

uri-divat üzletében Fötér.

Világhirű amerikai sár- és hó-
cipők egyedüli raktára.

Kovács Kálmán

== és Társa ==

hentesüzlete és kivitele Debreczen, Tiszapalota.

Debreczeni, kassai és prágai sódarok naponkint kaphatók.

Debreczeni és brassói szalámi.

Fehér sózott és sózatlan, valamint paprikás szalonna, zsír, füstölt hus, kolbászneműek és felvágottak minden nemei

a legfrissebb minőségben.

Hetenkint több ízben magyarosan és németesen készített izletes **HURKAFÉLEK.**

Peosenyének és paprikának való

== **GYENGE MALACZOK.** ==

Remekművű ujdonságok érkeztek

LŐFKOVITS ARTHUR

|| óras, ékszerész és vésnöki ||
mütermében. DEBRECZEN. ||

Siessen!!

mert már nem soká tart.

VEGYEN MOST!

még ha nincs is szüksége rá

AJÁNDÉKOT

a volt KOCH-féle üzletben.

KARÁCSONYRA

öltöny, téli kabát, costum

kevés pénzért

kapható, míg a készlet tart.

Olcsó bevásárlást

csak a volt KOCH-féle ruhaüzletben

eszközölhet

☛ Debreczen, Piacz-utoca 51. Csanak-ház. ☚

bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek

a naponta fölmerülő
gyógyszer-ujdonságok, hasonszenvi gyógyszerek,
kötszerek, szépitőszerek
legnagyobb raktára Debreczen és vidékére

Mihalovits J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti laboratoriuma

Debreczenben,

Főpiacz 31. szám, a városházzal szemben.

Karácsonyi és ujví ajándéknak
igen alkalmas

Szomoru Órák.

Irtá: Kocz Ákos.

Ára gyönyörű vászonkötésben 4 kor.
Kapható a szerzőnél.

60 krajczár

egy liter legfinomabb

anthracen-tenta.

Piacz-utca 12.

(Stenczinger-ház)

a papírkereskedésben.

Karácsonyi vásár, nagyszabású

maradék vásárral

egybekötve

rendkívül olcsó árak mellett !!!

BOSZNAY J. és TÁRSA

divatruházában DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCA 5.

Finom ruha- és kosztüm szövetek elelőtt 4 és 5 frt,
most 1 frt, 1 frt 50 kr. — Franczia delin mtre 47 kr.

— Jó mosó barcetek mtre 19 kr. Franczia flanelok
mre 39 és 57 kr. — 120 cm. széles ruhaszövetek

mre 25, 35 és 45 kr.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselőt: Debreczen és Hajdumegye részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.
Műkő- és Czeméntárugyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott kar-
mantyus és csömöszöit Cze-
mentesűvek, Csatornázás.
Beton és Granitto Ferrazo burkoló
munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.

Pongrácz Géza

papír gyáraként DEBRECZEN, „Bika-

szálló mellett:

legdivatosabb dobozos levél-papírok, vízfestészeti virág- és tájkép minták, legújabb francia sportképek, dr. Schönfeld-féle olajfestékek és vásznak; angol, svéd és solingeni zsebkések; helybeli és alkalmi képes levelezőlapok egyedül nagy választékban.

Porcellán kályhák

budweissi és honi gyártmányokban.

Cserép-kályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére a feltűnést keltő új találmányu **multiplikátor** betétet felelősség mellett ajánlom.

Méidingi rendszerű, valamint multiplikátor-betétű köpenyes kályhák, acél és zománcozott köpenyvel.

Konyhák, magyar tornyos és francia rendszerben, valamint porcellán burkolatban.

Fürdőkádak horganylemezből, festve és fűtőkészülékkel, valamint porcellán burkolattal.

Vas- és rézbutorok legnagyobb raktára.

Legalcsóbb bevásárlási forrás.

Tóth Gyula Debreczen, Piacz-u. 20., 27.

Szolid árak!

Megérkeztek!!

Őszi és téli női kabátok és gallérok, férfi-öltönyök és téli kabátok, divatos barchetok és flanellek, legjobb minőségű vásznak jutányos árak mellett árusítanak

havi és heti részletfizetésre

Kohn Herman

áruháza Hatvan-u. 17.

Női kelmékben dus választék.

Czégre ügyelni!

Ruhafestő

és vegyszertisztító intézet

HABÉCZY

ANTAL

DEBRECZEN,
Széchenyi-utca 42-ik sz.
Telefon 323.

Fehérmű
Gőzmosoda!!!

Debreczen szab. kir. város könyvnyomdája

Városházépület. (Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legégyyszerűbbtől a legdíszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legbiztonságosabban állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Tartós betűnyomtatványok készült tömörnyomtatványokkal helybeli és vidéki nyomdák, könyvtöröknek jutányos ár mellett a legrovidebb idő alatt szolgálunk.

Sürgőnyezim: VÁROSI NYOMDA.
Telefon: 270. — Alapítatott 1561-ben.

A vidéki toronyórák készítését, javítását, ugyszintén járatok átalakítását pontosan, rövid idő alatt teljes szakértelemmel készíti a szakról helyszíni szemle után tervezetet, illetve költségjegyzéket ingyen szolgálg.

KÓNYA LÁSZLÓ

órák, 14 év óta Debreczen szab. kir. város toronyórása

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA, VÁROSHÁZ-ÉPÜLET.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelő szolid berendezésű óra üzletét és órajavitó műhelyét.

Valódi svájci zsebórákat, lánczokat, fali, inga, asztali, schotten és amerikai wecker órákat a legegyszerűbbtől a legfinomabb minőségig.

Mindennemű órák javítását és átalakítását gyorsan és jutányos árak mellett.

Régi arany- és ezüst-tárgyakat, vagy törődökeket legmagasabb árrért beváltak vagy becserelek.

Helybeli és vidéki megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen teljesíték.